

RUIMTEMEISJE

RUIMTEMEISJE

Kors Anthony

Roman

GOVER
RDSON

Copyright ©2025 Kors Anthony
Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining niet toegestaan.
Omslagbeeld en –ontwerp Goverdson

ISBN 978 94 038 2252 5 / NUR 302

www.goverdson.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toen ik een kleine jongen was
Toen vroeg ik aan mijn mama
Oh mama, wat zal ik later worden als ik groot ben?
En mijn moeder zei
Oh, jongen, dat wordt toch niks met jou
Oh, jongen, luister naar je mama
want dat wordt toch niets met jou
Misschien wordt je wel bedrijfsleider
Of wie weet ga je in de bouw
Misschien wordt je directeur
Of trouw je met een hele rijke vrouw
Maar al wordt je dan agent
Of minister-president
Je blijft een boerenlul uit Purmerend

Deel I

Erkenning

BEN IK TE MIN?

‘Laaaat lopen!... Houden beide boorden!’

Net daarvoor bonkte iets zwaars tegen de romp van de wherry – het klonk als het stompe geluid van een zware zak met kleren erin die van een meter hoogte op de grond gegooid werd, een soort van lomp geluid, zompig, je voelde het meer dan dat je het hoorde, als een trilling die vanaf de steven van de boot naar achteren bewoog. Op hetzelfde moment dat Dixie zijn riem met het blad loodrecht in het water stak om de wherry te remmen zag hij naast zich het verrotte kadaver van een schaap langs de gangen schrapen. Wit, smerig blauwdooraderd vlees, delen van ingewanden hingen uit de buik en de kop was al ver aangevreten door de palingen. Eén oog keek hem koud en leeg aan, en door de half opengereten bek leek het wel alsof het dode dier hem uitlachte.

‘Godverdegodver! Gatverdamme!’ Dixie voelde een golf kots in z’n slokdarm omhoogkomen en schrok zó dat-ie de roeiboot bijna liet omslaan, terwijl hij zelf bovenop dat dooie beest donderde. Hij voelde het ijskoude water niet eens, bezig als hij was zichzelf achteruit watertrappelend weg te duwen van dat gore, smerige waterlijk dat als een verse drol iedere keer weer dichterbij naar zijn gezicht terug dreef, terwijl tegelijkertijd golven ijskoud zwart water zijn keel verlamden.

En op het moment dat hij geradbraakt door de voortdurende uitvallen van het kadaver voorgoed in de diepte van de zwarte vaart leek te verdwijnen, zijn kleren ijskoud en loodzwaar, voelde hij hoe

een tegenkracht hem stevig vastgreep in de kraag van zijn trui en en hem langzaam weer terug naar de bovenwereld trok.

Jaren later had Dixie tegen Anjali opgeschept over het voorval, waarbij hij voor het gemak vergat te vertellen dat hij direct erna op de bodem van de wherry zeker een kwartier lang ontdaan had liggen janken.

'Ik zag Charon vanuit zijn veerboot naar me wenken,' had hij haar toegefluiserd terwijl hij zijn hand op haar buik legde.

'Rot op Dixie,' had ze hem toegebeten terwijl ze zijn hand wegduwde. 'Overdrijf niet zo. Fantast...'. Ze had hem al eerder het verwijt gemaakt een narcistische opschepper te zijn die al te opzichtig kotteert met zijn zogenaamde kennis van oude Griekse mythen.

'Mag ik?' had hij haar toegesnuwd, 'mág ik mijn pleziertjes hebben? *Come on...* gun mij mijn rijke en barokke manier van leven zoals ik jou het jouwe laat.'

Hij had het er weleens over gehad met Mart en Kors, toen ze met een biertje herinneringen zaten op te halen op de steiger voor de roeivereniging. Lachend had Mart gezegd dat hij Dixie soms een enorme opschepper en leugenaar vond en dat-ie zich helemaal niet kon herinneren dat Dixie weleens uit een wherry in het water was gevallen. 'Trouwens, het kán helemaal niet gebeurd zijn want jij bent zo zwaar dat wij tweeën jou nooit wanneer je zeiknat was weer terug in de boot zouden kunnen tillen. Met die dikke reet van je was dat sowieso nooit gelukt.'

Mart en Kors. Zijn bloedbroeders voor het leven, die hem behoedden voor chaos, voor de leegte. Wat zou hij zijn zonder hen? Een mislukkeling? Een *loser*? Een uitgerangeerde en totaal ontspoorde provinciaal die drugs verkoopt aan onschuldige frisse tieners uit de buitenwijken van Purmerend? Of was hij juist degene die het pad naar het grote succes voor hen effende. Heeft niet elke dag een nacht nodig? Elke yin zijn yang? Op dat soort momenten mocht Dixie graag vervallen in de overpeinzing dat hij de leugenachtige held was die zijn vrienden langs wereldse verleidingen en huichelachtige lokroepen loodst.

Mart was anders. Mart was het tegenovergestelde van hem. Als

Mart zingt gaat de hemel open, mensen staan stil en draaien zich om en luisteren, vogels stoppen met zingen, kerkklokken houden op met beieren of beginnen daar juist mee, en alles wat lelijk is wordt mooi. Bij Dixie daarentegen gebeurt het tegenovergestelde; alles wordt lelijk, akkoorden beginnen te wringen, dissonanten winnen het van klare noten. Als Dixie speelt trekt langzaam een kleed van duisternis als een donkere sluier over de aarde. Totdat Mart met zijn stem die duistere sluier weer verdrijft.

Dixie dacht aan die keer dat hij ze had zien lopen op het Oudekerksplein. Ze stonden stil voor het raam van die Braziliaanse, die altijd zo'n felgroen geil pakje aanheeft.

'Ben ik te min, omdat je vader in een grotere bak rijdt, dan de mijne?', zong Mart naar haar. Kors stond er een beetje sukkelig bij. Zoals altijd. Mart had de grote bek; en Kors liep erachteraan en hield zich stil. Was al zo toen zij drieën vroeger, veertien, vijftien, zestien jaar oud, vrienden waren en naar jazzplaten luisterden.

'Wie herkent het eerste welke saxofonist dit is?', deden ze. Kors, de stille, won altijd.

Dixie was er nooit goed in. Maar op dat plein op de wallen herkende hij Mart meteen. Mart was net als hij: extravert, vrolijk, explosief. Mart was De Held van Purmerend. Wanneer hij iets zong dan keek iedereen naar hem. Vroeger al.

Twee fietsers op het plein draaiden hun hoofd en raakten net niet met hun sturen in de knoop. Een zwerver kwam omhoog uit een vuilnisbak waarin hij zocht naar iets eetbaars. Een groepje toeristen dat net om de hoek van de Oude Kerk kwam wandelen keek tegelijk geschrokken en lacherig naar die lange Hollander met die lange wapperende haren die in een voor hen onverstaanbare taal liep te galmen. En een hoer aan de overkant keek even niet naar potentiële klanten, maar draaide haar spionnetje zó dat ze kon zien wat er allemaal gebeurde op het plein.

Dat was altijd al zo geweest. Als Mart zong dan ging de hemel open.

Dixie wist terwijl Mart op het Oudekerksplein liep te zingen al dat ze zouden komen. Hij wist dat ze naar hem op zoek waren, want de vorige avond was hij bij toeval bijna tegen hen opgelopen voor de Sint-Nicolaaskerk. Ze stonden op de bus naar Purmerend te wachten

en hij was zo stom hen aan te spreken. *Stom, stom, stom.*

'Dixie? Dix?' Kors herkende hem. Dixie zag dat hij twijfelde, hij zocht naar bevestiging. 'Ben jij Dixie?'

Dixie schrok, maar hij herpakte zich op tijd; hij deed net alsof hij hen niet herkende, hij speelde de gestoorde junk, de aso, de gevaarlijke mafkees, hij kon het niet aan gedag te zeggen en te doen alsof er al die jaren niets was gebeurd, hij durfde het niet. En normaal durfde Dixie alles.

Kors gaf hem nota bene een geeltje terwijl hij stond te stamelen en naar bevestiging bij zijn oudere broer zocht, zoals altijd. 'Godverdomme! Godverdomme!... Shit, Mart?'

'Kors... Hij herkende ons niet eens. Wat een lul', stond Mart te murmelen. Ondertussen keek hij Dixie woedend aan, woest was-ie, nou ja... wie zou dat niet zijn geweest als je was aangedaan wat Dixie Mart had geflikt. Mart zei niets... Hij zei er niets over.

Hij schaamt zich, bedacht Dixie zich. *Ha! Hij schaamt zich rot en heeft er nooit iets over aan zijn broer verteld.*

Dixie was als een speer omgedraaid, de Zeedijk op, wegwezen, terug naar de wallen waar hij zich veilig waande. Hij liep de kop van de Zeedijk op. Een lichte vorm van paniek overviel hem. Maar hij beseftte dat het niet hij was die zich bang hoefde te voelen. *Kalm Dixie*, zei de stem in zijn hoofd, *Je weet dat paniek en angst altijd samen verschijnen op het slagveld? Geen enkele aanleiding om bang te zijn, geen enkele reden voor paniek...*

Mart was degene die bang was. Hij schaamde zich rot. *Ha! Laat hem maar bang zijn! En laat-ie zich maar verrot schamen!*, dacht Dixie. Lachend had hij zich omgedraaid en was hij teruggelopen naar de plek waar hij ze ontmoet had. Er reed een gele streekbus weg, hij nam aan dat Mart daarin gestapt was, en hij zag Kors net de hoek omlopen in de richting van de Prins Hendrikkade. En die avond besloot Dixie hem te volgen.

En ondanks dat hij wist dat ze naar hem op zoek zouden gaan was zijn gevoel van betrekkelijke veiligheid op slag weg toen hij ze de dag erna zag lopen op het Ouderkerksplein en toen hij Mart hoorde zingen. Het was meteen weg. In een flits was Dixie weer terug op

die avond waarop in één keer alle grond onder zijn voeten wegzakte. *Fuck! Ze zoeken me.* Het allerlaatste wat hij wilde, dat ze hem zouden vinden. En tegelijkertijd was dat wat hij het aller- allerliefste wilde.

Dat had hij vroeger al, toen hij op de kleuterschool zat. Dan wilde hij erg graag met die bruine pop spelen, en dan zorgde hij ervoor dat dat niet gebeurde. Hij wachtte net zolang totdat iemand die pop pakte, en ging dan expres proberen hem af te pakken, zodat de juf boos op hem werd. Uitdagen. Provoceren. Kijken hoe ver hij kon gaan. Of als hij echt niets meer kon bedenken greep hij woedend de bruine pop en smeed die keihard door het klaslokaal heen. Andere kinderen janken, de juf boos.

'Waarom doe je dat nu? Waarom moet ik nu elke keer opnieuw weer boos op je worden? Ga op de gang staan tot ik je roep!'

En dan moest zijn moeder weer op school langskomen om te horen dat hij zo onhandelbaar was en dat zijn lerares echt niet begreep wat er precies met hem aan de hand was. 'Het ging maandenlang goed, maar plotseling is het weer helemaal mis. Er is echt geen land met hem te bezeilen. En de andere kinderen zijn bang van hem merk ik... Er moet iets gebeuren.'

Zijn moeder nam hem dan bij zijn hand, en samen liepen ze naar huis. Soms midden op de dag, omdat de lerares had besloten dat zijn moeder hem mee moest nemen omdat hij de sfeer in de klas teveel beïnvloedde. Zijn moeder zei dan niet veel en liep stil naast hem. Meestal stonden ze stil bij het hek van de kinderboerderij, en keken samen naar de kippen, de konijnen en de herten.

'Wat moet ik met je? Waarom kun je niet zijn zoals andere kinderen? Waarom moet je altijd alles stuk maken? Kom we gaan naar huis. Ik ga lekker chocolademelk voor je maken, en daarna moet je maar even lekker gaan slapen...'

Oké, hij had ze gezien op het Oudekerksplein en wat later die middag kwamen ze zomaar bij het Leger binnenvallen. Hij had het verwacht, want het was de avond daarvoor overduidelijk dat ze hem herkend hadden en ze waren naar hem op zoek, dat wist-ie want hij had ze gezien op dat plein. Hij hernam zich voordat iemand het in de gaten had.

‘Ter plaatse! Waar gij het geluid der bazuin zult horen, daarheen zult gij u tot ons verzamelen. Onze God zal voor ons strijden!’

Nehemia vier twintig doet het altijd uitstekend in dat soort situaties. Kende-ie uit zijn hoofd van vroeger, had-ie zijn vrienden ooit verteld. Maar ook daarover had Dixie meerdere waarheden. Ook over zijn jeugd en de rol die religie daarin wel of niet speelde loog-ie. ‘Mijn ouders hadden verdomde weinig met religie, mijn vader was protestants opgevoed. Katholiek geworden toen hij met mijn moeder trouwde. Uiteindelijk deden er allebei niks meer aan behalve dat ze met kerstavond naar de nachtmis gingen. Dus had ik – feitelijk om mijn vader te treiteren – hele stukken uit de statenbijbel uit mijn hoofd geleerd,’ schepte hij op tegen Mart en Kors die als tieners op hun zolderkamertje met open mond naar hem zaten te kijken. ‘Was verdomde handig om naar zijn hoofd te schreeuwen op een van die zeldzame momenten dat hij thuis was. Hij wist niet hoe snel-ie dan weer moest vertrekken.’

‘Oké, daar gaat Dixie weer hè,’ mompelde Mart dan terwijl-ie schouderophalend naar zijn jongere broer keek. Meestal zei Kors niets en keek hij alleen zorgelijk naar zijn beste vriend die trots achterovergeleund in een kussen naar hen lag te grijzen.

Op Mart en Kors had zijn geschreeuw achter in die eetzaal bij het Leger des Heils toen een soortgelijk effect. Ze kenden Dixie en keken niet op van zijn Bijbelse teksten, maar ze schrokken zich wél rot van de reactie van zo’n beetje alle daklozen in die zaal. Dixie kende zo te zien het effect van zijn religieuze geschreeuw. Hij wist uit ervaring dat het een gemakkelijke truc is, elke dakloze verslaafde kent hem. Werkt altijd prima; een krappe, warme, smerige ruimte vol met zwervers en junkies, en plotseling begint ergens achterin iemand als een idioot Bijbelteksten te schreeuwen. Succes gegarandeerd. De hele meute begint mee te schreeuwen en om zich heen te meppen, en diegenen die het meest normaal zijn schrikken zich de vinkentering en weten niet hoe hard ze weg moeten hollen.

‘Kom mee jongens, beter als we even naar buiten gaan,’ zag Dixie een baasje van het Leger tegen Mart en Kors zeggen, en hij zag ze met bleke smoeltjes vertrekken richting het hoofdgebouw van het Leger.

Dixie had schuin aan de overkant van de gracht, achter een gepar-

keerde auto staan wachten tot ze een kwartiertje later weer naar buiten kwamen, en volgde ze op een afstandje toen ze over de Oudezijds Achterburgwal naar het noordoosten wegliepen.

's Avonds had hij – net als de hele nacht daarvoor – staan kijken naar het huis waar ze naar binnen waren gegaan. *Ze wonen nog steeds op dezelfde plek, tja, zou ik ook nooit weggaan. Mooiste deel van Amsterdam, geweldig huis.*

Hij had zich verdekt opgesteld achter een boom bij de boten van de stadsreiniging, schuin tegenover de Montelbaanstoren. Ze zaten op het dak. Hij kon ze niet goed zien, hij hoorde ze wel. Zachtjes, flarden, ja... hij hoorde ze. Twee vrouwenstemmen, eentje Engels-sprekend, en de andere... Anjali, natuurlijk Anjali, die hij kende van vroeger. Anjali, hij was wekenlang, maandenlang heimelijk verliefd op haar geweest. Ze zaten op dezelfde middelbare school, en hij kende haar van de debatwedstrijden waaraan hij altijd mee deed. Vooral omdat zij daar ook altijd was; zat meestal vooraan, ijverig, hippie-punk, sociaal bewogen. En ze zag er geweldig uit vond hij. Slank figuur, beetje punk maar niet té. Kort geknipt donker haar, donkere ogen. Ze was niet groot maar ook niet klein. Geen meisje waarop iedere jongen in de klas verliefd kon worden dacht-ie. Ze had ogenschijnlijk nooit een vriend en leek op school soms een beetje een eenling, alsof ze zich af wilde zetten tegen de rest van haar klas.

Dixie zat het liefst achterin de aula, de hele tijd stiekem naar haar schouders en haar haren te gluren, en naar haar armen met al die armbanden die ze droeg. Ze werkte op zaterdag in de Wereldwinkel op de Kaasmarkt. Ging hij toen wel eens heen. Niks kopen, een beetje kletsen met haar.

'Hee hallo. Leuk zeg je hier te zien. Werk je hier? Oh, wat grappig zeg... Nee... ik zoek niet echt iets speciaals... Ik dacht, ik loop even binnen weet je. Gewoon... je weet wel.'

Dixie dacht dat ze hem een mafkees vond, een spannende maf-kees. Hij wist het zeker; ze zag hem zitten, ze vond hem interessant, beetje *weird*, beetje eng misschien. Nou ja... was-ie ook wel, met zijn aanvalletjes af en toe, zijn regelmatige ontsporingen; of nee, het waren meer seinstoringen vond-ie zelf, het had nooit tot een echte

ontsporing geleid. Nou ja... tot die laatste keer.

Hij had op de middelbare school – misschien wel onbewust om daardoor die seinstoringen te kunnen verbloemen als lolletjes; 'Ach... sorry, een geintje moet je weten, niet serieus bedoeld hé...' – de rol van corporale grapjas op zich genomen. Altijd in voor een *practical joke*. En toen zag hij er goed uit. Hij was lang en gespierd, maar wel te dik; hij hield van lekker vet eten en drinken, alles wat-ie kon vinden om zichzelf af en toe flink te verdoven was goed.

Dixie had zelfs wat gehad met Anjali. Nou ja... of zij het ook zo zou noemen was te betwijfelen. Dixie had het idee dat hij een *one-night-stand* had gehad met Anjali waar de seks vanaf gehaald was; zover was het niet gekomen. Hij had haar op een zaterdagmiddag nadat ze klaar was met haar werk in de Wereldwinkel meegelokt naar zijn ranzige kamertje boven de jongerensociëteit waar hij woonde. Ze waren op zijn bank gaan hangen en luisterden naar een cassettebandje met *Just The Two Of Us*, en ze leek in Dixies ogen wel zin te hebben in een verzetje. Hij had zijn hand op haar buik gelegd en die had ze weggeduwd, 'Rot op Dixie,' had ze tegen hem gezegd. Ze bleef wél in zijn armen liggen terwijl ze om beurten een trekje van een jointje namen. Maar toen hij zijn hand opnieuw op haar buik wilde leggen, alleen nu iets lager, keek ze hem kwaad aan en ging licht verzitten. Voor Dixie was dat een 'ja' en zijn hand gleed als een giftige slang in haar spijkerbroek waar hij haar schaamhaar voelde krullen. Hij duwde zijn in zijn broek gezwollen pik hard tegen haar bekken aan. Anjali was geschrokken opgesprongen en schreeuwde dat hij een vuile vieze smeerlap was en dat-ie moest opsodemieteren. Ze had haar jas gepakt en was de deur uitgelopen nadat ze hem net voordat ze die dicht smeed met een woedende blik had aangekeken. *So far* Dixie en Anjali.

En opeens, alsof hij stiekem verstoep in een houten paard haar wereld binnen was geslopen, ging ze met Kors. Met Kors... Hoe kón ze. Die meeloper, die aartstwijfelaar, altijd zoekende, altijd zeurend. En zij koos hem... van alle jongens in de popscene, onbegrijpelijk. Onbegrijpelijk. *Waarom Kors? Waarom niet Mart? En waarom ik niet?*, had Dixie gedacht toen-ie het hoorde.

De afgelopen jaren was ze langzaam uit zijn geheugen verdwenen. Jarenlang had hij niet meer aan haar gedacht, of hooguit vluchtig, wanneer ze in een heroïneroes als een schim van het verleden voorbij gleed, of die keer dat hij op straat bij de bushaltes naar de dorpen en steden ten noorden van de stad een jonge vrouw met haar postuur, haar houding schichtig zag wegstijgen omdat hij wat kleingeld vroeg, of toen hij z'n broek dichtknoopte nadat-ie op de kade achter het Centraal Station in een razend tempo afgewerkt was door een Oost-Duitse hoer die vagelijk op haar leek.

Dixie stond door verdriet en jaloezie gedreven achter die boom langs de gracht naar haar huis te kijken. Dat gevoel van vier jaar geleden kwam weer helemaal terug. *Waarom hij? Waarom? Ik begrijp het niet. Wat heeft hij je nu te geven? Waarom heb je mij toen niet gekozen? Dan was het allemaal anders gelopen. Was ik te min voor je?*

Later op die avond, net voordat Mart wegging, gingen ze van het dak naar binnen. Hij zag haar door het raam van de bovenste verdieping. Hij zag haar en dat gevoel van vier jaar eerder, nét voordat het allemaal gebeurde kwam weer helemaal terug.

HET NEW JERSEY VAN AMSTERDAM

Het was begonnen toen Mart de band, *zijn* band - die toen nog geen naam had - had opgegeven voor een lokaal popfestival waarbij elk jaar vier popgroepen uit de regio optraden. Voor eigen publiek, gemakkelijk, maar tegelijkertijd retiekritisch. En ze waren uitgekozen om mee te doen. Ze mochten zelfs als laatste optreden: het hoogtepunt van het festival. En ze moesten een naam hebben.

Ze bestonden pas een maand of twee. Nooit over nagedacht. Ze hadden vier nummers, misschien vijf. Zelfgeschreven Nederlandstalige powerrock. En ze konden echt geen goeie naam bedenken.

‘Het maakt me geen zak uit hoe we heten, als het maar begint met mijn naam. Ik schrijf de liedjes en ik sta als zanger voor lul, het moet gewoon iets zijn met Mart en de puntjepuntjepuntje.’ Mart was de baas, dat was voor iedereen duidelijk. Maar ja, hij voelde zich waarschijnlijk ook wel echt voor pipo staan.

‘Ik sta daar wel met m’n hele hebben en houwen te zingen hè, mag het even? Mart en de Macho’s, is dat niks?’

‘Ja, Mart en zijn Matties,’ mompelde Dixie.

Mart was bijna drieëntwintig, anderhalf jaar ouder dan zijn broer Kors, en hij schreef de liedjes. Soms dacht iemand weleens mee, maar hij vond dat hij ze schreef en dat-ie de anderen nodig had, omdat-ie alleen geen band was.

Het begon altijd met woorden. Hij had een tekst en wat *basic* akkoorden, en daarna bedacht hij de échte en betere akkoorden. Hij

zat samen met Kors al sinds hun jeugd op hun zolderkamer thuis op gitaren te pieren en liedjes te maken. Ze gingen meestal over een van de meisjes waar Mart stiekem verliefd op was, en de teksten waren meestal behoorlijk puberaal. *De tong en de ogen van dat petticoat meisje. Ze kijkt me aan en ze likt aan een ijsje. Ze zit op het terras van het Leidseplein. En ik dacht, oh kon ik maar dat ijsje zijn.* 'Diep Mart. Echt diep,' had Dixie geschamperd toen-ie het nummer voor het eerste hoorde.

Hij had het vast ergens gejat, maar hijzelf en de anderen hadden geen idee waar. Maar zijn liedjes klonken lekker, en de band rockte en iedereen was hartstikke enthousiast. Spelen met Mart was voor Kors en Dixie altijd een warm bad. Mart was de held van de band, de grote motivator, vrolijk, enthousiast en vol plannen. Mart bruiste; hij had het, dat wist iedereen in de band.

Er was altijd wat, maar ze vertrouwden elkaar blindelings. En alles, alles ging voor de muziek. Dat was waarvoor ze het deden. Niet voor de poen. Niet voor de meisjes. Alles voor dat onbeschrijflijke gevoel wanneer je op een podium staat. Dat alles om je heen verdwijnt en onbelangrijk wordt. Alleen de muziek. Die was er altijd.

Ze waren met z'n vieren. Mart speelde gitaar en was de leadzanger. Hij kon heel goed met zijn benen wijd staan en op z'n gitaar rocken en hij had een goeie stem. Zuiver en met een ruig randje. Hij was lang en mager, maar wel breed bij z'n schouders, hij had een hoekige kaaklijn, en halfhang haar. Mart was de basis van de band. Hij hield alles bij elkaar, bepaalde waar ze een break speelden, en gaf de intro's en eindes aan.

Marts half-halfvriendin Melanie speelde basgitaar en zong de tweede stem. Ze was steady en altijd op tijd. Op Melanie kon je bouwen; als Mart of Dixie even de weg kwijt was dan keken ze naar Melanie en glimlachend knipoogde ze dan terwijl ze het akkoord miede, of zwoel 'bridge' fluisterde. In de band noemden ze haar *Queen Mel*; als Melanie iets wilde dan kreeg ze dat op de een of andere manier altijd wel voor elkaar. Maar ze hoorde er toch nooit helemaal bij; Melanie was niet écht *one of the guys*.

Melanie en Mart vonden elkaar al een paar maanden overduide-

lijk leuk, maar het wilde er niet van komen dat ze een écht stelletje werden. Ze waren al meerdere keren zoenend betrapt in de reparatie-loods naast hun oefenruimte, en ze waren al een paar keer veel verder gegaan dan dat. Maar Mart had het gevoel dat het nooit synchroon liep tussen hen; de ene keer was Mart verliefd maar had Melanie net een ander vriendje, en er was een moment geweest dat Melanie meer wilde, en dat Mart weer geen zin had. Het leek soms wel of hij onvoldoende moeite wilde doen. In dat soort dingen was Mart een twijfelaar; waar hij altijd alles zeker wist als het muziek en de band betrof was hij een prutser, een onbetrouwbare amateur op liefdes-gebied. En Melanie vond dat lastig. Ze haatte het dat Mart zo over hun relatie twijfelde en was daardoor elke keer weer bang door hem te worden afgewezen.

Marts jongere broer Kors drumde en zong mee op de achtergrond. Hij leek uiterlijk op Mart; maar hij was iets kleiner en iets minder breed. Iets minder lang haar, en minder knap. Hij had last van acne, alhoewel dat de laatste tijd snel minder werd, en was daardoor onzekerder dan zijn broer. En hij durfde minder dan Mart. En zéker minder dan Dixie.

Maar Kors was wél de solide basis van de band, een introverte voeler en een goede luisteraar. Waar Melanie altijd de weg wist, was Kors degene die ervoor zorgde dat de band niet versnelde en bepaalde hij hoe luid of hoe zacht gespeeld werd. Hij kende zijn broer door en door en wist precies wat Mart op welk moment wilde horen.

Naast gitaar en drums speelden Mart en Kors allebei saxofoon, Mart was daarin echt goed; hij was absoluut beter dan Kors en beheerste zijn tenorsax tot in de puntjes. Hij was net, na een mislukte studie sociale antropologie, met saxofoon begonnen op het conservatorium voor lichte muziek in Hilversum. Kors speelde altsax, maar dan voor de lol, al was hij voor een autodidact best wel weer goed.

Kors studeerde vrij schilderen aan de kunstacademie in Amsterdam. Hij was derdejaars en wist niet zeker of hij wel kunstenaar wilde worden. Hij woonde en werkte doordeweeks in een gekraakt fabriekje op het Bickerseiland in Amsterdam, hij noemde dat liefkozend 'zijn atelier'; dat stond professioneel, maar elk weekend ging-ie weer terug naar de zolderkamer bij zijn ouders, die Mart en hij al sinds hun jeugd deelden.

Ondanks de kleine basisbezetting – gitaar, bas, drums – hadden ze een basis voor de band die er zijn mocht; het stoomde en liep als een machine en met zijn drieën wisten ze precies hoe ze een nummer moesten opbouwen en waar ze gas terug moesten nemen. Maar het belangrijkste *asset* van de band was Dixie. Dixie speelde bariton-saxofoon. Hij had een ouwe Amerikaanse sax, die hij ergens op een saxofoonkerkhof had gevonden, bij een blazerswerkplaats in Edam op laten knappen, en het was écht een geweldig indrukwekkend, roestig en weerbarstig instrument, met een bak geluid waar je naar van werd. Hij experimenteerde met een versterkt saxgeluid, dat-ie vormde met allerlei effectapparaten; *distortion*, een *phaser*, *chorus*, en een *wahwah* pedaal. En verder gebruikte hij een *loop* apparaat. Dixie stond garant voor een enorme hoop op free jazz gebaseerde modale herrie die een tegenwicht vormde met de eenvoudige recht-uit-het-hart teksten die Mart zong. Een baritonsax met *audiofeedback*, dat was Dixie.

Hij was in alles de tegenhanger van Mart en Kors. Zij waren doodgewone, schuchtere jongens die waren opgegroeid in een jaren zestig doorzonwoning in een lagere-middenklasse gezin in een buitenwijk van Purmerend. De doe-maar-gewoon generatie. Dixie was anders. Dixie was extravert en charismatisch en mysterieus omdat hij flirtte met z'n zwarte kant: hij loog moeiteloos wanneer het hem uitkwam en vertelde fantasieverhalen over zijn verleden. Hij had al jaren geen contact meer met zijn ouders; hij woonde op zichzelf in een klein appartementje boven een jongerensociëteit, waar hij in het geheim bijverdiende als kleine drugsdealer. Hij was destructief en hij worstelde al zijn hele leven met afwijzing door anderen als gevolg van zijn plotselinge stemmingswisselingen en gedragsstoornissen.

Hij heette waarschijnlijk niet echt Dixie, vermoedden Mart en Kors, maar niemand wist zijn echte naam. Mart en Kors kenden hem sinds hij op de middelbare school bij Mart in de klas zat, een jaar boven Kors. Ergens in het midden van hun middelbareschooltijd was hij blijven zitten en kwam hij bij Kors in de klas. Mart en Kors waren zijn beste vrienden, eigenlijk sinds ze in hun schooltijd waren begonnen met roeien. Ze zaten samen in een boot, en sinds die tijd waren ze onafscheidelijk. Dixie had Mart en Kors wijsgemaakt dat hij in militaire dienst was geweest. Nou ja, hij was toen altsaxofonist

bij de Luchtmacht Kapel had-ie hen verteld. Echt leren vechten had hij niet, zei hij. Ze geloofden alles wat-ie zei; al twijfelden ze af en toe wel aan zijn verhalen omdat ze soms wel erg ongeloofwaardig klonken.

'Hij heeft zich er gewoon doorheen gezopen,' vertelde Mart als iemand vroeg naar die diensttijd van Dixie. 'En vervroegd met S5 er uit.'

Dixie zélf vertelde eigenlijk nooit iets over zijn jeugd. Hij deed alsof vóórdát-ie Mart en Kors ontmoet had de tijd niet had bestaan.

'Mijn verleden? Potverdorie da's lang geleden zeg!' was zo'n beetje het beste wat er uitkwam.

Niemand wist precies wat-ie de hele dag deed.

'Jaaahh Kors... Ik ben behoorlijk wat tijd kwijt aan het kammen van mijn haar en het onderhouden van mijn goddelijke lichaam,' bulderlachte hij toen Kors hem na een repetitie aan de bar eens vroeg wat hij overdag gedaan had.

Hij zag eruit als een echte conservatieve liberaal, blond corporaal haar met een golf erin, veel te dik, joviaal en altijd gezegend met een overdosis kapsones. Hij was een extraverte praatjesmaker. En hij kwam heel vaak bij Mart en Kors thuis langs. Hun moeder was dol op hem.

'Dixie is altijd zo vrolijk. Echt een leuke jongen. En zo beleefd... Jammer dat-ie geen leuk meisje heeft...'

Maar desondanks alle kletsverhalen die hij met grote regelmaat rondstrooide over zijn 'compleet mislukte jeugd' en 'de totale verwaarlozing waartoe hij al op jong leeftijd veroordeeld was' had hij helemaal geen slechte jeugd gehad en had hij allebei zijn ouders nog. Alleen had-ie geen contact meer met ze en hadden zij de hoop op een normale relatie met hun zoon allang opgegeven.

Ondanks zijn relatief normale jeugd had hij voordat hij Mart en Kors leerde kennen geen echte vrienden – zijn regelmatige 'seinstoringen' schrokken andere kinderen vroegtijdig af van elke poging met hem bevriend te raken. Toen hij ouder werd, zo rond de periode dat hij naar de middelbare school ging, werd het op een gegeven moment zo erg dat hij onder behandeling van een psychiater kwam.

Na een uit de hand gelopen woedeaanval in de tweede klas van de middelbare school – hij had uiteindelijk woedend een tube lijm in de fik gestoken waardoor het halve klaslokaal afgebrand was – kwam hij in de malle molen van de jeugdzorg terecht, en na een hele serie gesprekken met allerlei dokters en andere deskundigen – die hij vakkundig onderuit lulde met zijn zelfbedachte wijsheden én met het ggz-jargon dat hij door goed luisteren tijdens al die gesprekken inmiddels beter beheerste dan menige deskundige zelf – was hij bij een psychiater beland die hem vol stopte met pillen die hem alleen maar verdoofden en alle randen van zijn emoties afvijsden alsof hij een plank was die wat moest worden ingekort.

‘Wel nuttig, want hij heeft me enorm geholpen met het grondig in kaart brengen van de mogelijkheden en voordelen van alle verdovende middelen die maar te vinden zijn,’ had Dixie zijn vrienden weleens verteld over die gesprekken. ‘Van overmatig Ritalin slikken, lijm snuiven, trippen op lsd, roken en basen van coke tot heroïne spuiten, ik heb het allemaal geprobeerd.’

Al tijdens zijn middelbare schooltijd wist hij waar hij op de Amsterdamse Wallen moest zijn voor de spulletjes die hij nodig had, en al snel ontwikkelde hij zichzelf tot huisdealer voor de happy few in Purmerend. Hij hield zijn klandizie beperkt tot een select groepje kennissen dat hij kon behappen, en op die manier financierde hij zijn eigen gebruik en kon hij lekker leven zonder zich druk te hoeven maken om geld. Maar tegen Mart en Kors, en de rest van de bovenwereld, vertelde hij niets over zijn geheime leven in het schimmenrijk.

Hij woonde vanaf zijn zestiende amper meer thuis. Hij was ingetrokken in de bestuurskamer van een jongerensociëteit langs de Beemsterringvaart. Zijn ouders beantwoordden geen vragen, maar ze stelden ze ook niet. En wanneer iemand moeilijk deed en meer wilde weten dan was hij een ster in het simuleren van een woede-uitbarsting of hing hij perfect de zielige jongere met een ggz-achtergrond uit. Op dat vlak kende hij alle antwoorden die afdoende werkten om doorvragen in de kiem te smoren.

Dixie was bevriend met Mart en Kors vanaf het moment dat Mart en hij bij elkaar in de klas zaten. Ze werden vrienden door hun gedeelde obsessie voor muziek. Vooral jazzmuziek, ze waren vooral gek van saxofoons en saxofonisten. Beetje rare hobby voor middel-

bareschooljongens, maar misschien dat ze juist daardoor tot elkaar aangetrokken werden.

Maar het begon omdat Mart na afloop van een les aan Dixie gevraagd of hij zin had met hem en zijn broer te komen roeien bij de roeivereniging in Purmerend. Dixie was *flabbergasted*. Nog nooit had iemand hem zomaar direct op de man af gevraagd of hij ergens aan mee wilde doen. Hij vertrouwde Mart voor geen meter toen-ie dat zomaar aan hem vroeg.

'We zoeken een roeimaatje in mijn roeiboot bij De Where. Geen zin om mee te doen? Trouwens, ik ben Mart, mocht je dat niet begrepen hebben. Ik zit bij je in de klas weetjewel. Hoe heet jij? Is't nou Dixie? Maffe naam zeg, wel *cool*.'

Dixie stond hem met zijn mond half open aan te staren.

'Hallo! Aarde *calling* Dixie! Wat sta je nou stom te staren man? Ik vroeg je of je met ons wilde roeien... Is leuk hè?'

Mart wilde alweer weg lopen, maar Dixie reageerde net op tijd.

'Ja... Leuk... Moet ik dat niet kunnen dan? Ik kan helemaal niet roeien.'

'Alles kun je leren Dix. Geen probleem. Tof dat je meedoet. Morgenavond zeven uur bij De Where, je weet wel langs de dijk in de hoek van de Where en de Purmerringvaart. Sportkleden meenemen.'

En zo begon hun vriendschap.

Al snel daarna kwam Dixie bijna dagelijks bij hen thuis om te praten over muziek en alles wat daarmee te maken had. Ze vonden vooral zijn baritonsax geweldig en luisterden op hun zolderkamer naar jazz-platen die hij meenam, en probeerden die dan na te spelen. Vooral zijn collectie *free jazz* albums maakte grote indruk: Albert Ayler, Ornette Coleman, Pharoah Sanders, Sun Ra. En Willem Breuker met zijn legendarische piep-knor stukken.

Zélf hadden Mart en Kors maar een beperkte hoeveelheid lp's waarmee ze het moesten doen. Hun vader had ooit van een collega een doos met mono-platen gekregen, er zaten zelfs een paar 78-toeren platen tussen. In die doos zat van alles wat. Een plaat van Heifetz met aan de ene kant het Vioolconcert in E-mineur van Mendelssohn en op de andere het Vioolconcert in D-majeur van Brahms

die ze grijsgedraaid hadden. Er zat een lp met walsmuziek van James Last in, vonden ze hopeloos maar ook wel weer tof. Een lp met conferences van Toon Hermans, die ze helemaal uit het hoofd konden meedoen. Een lp met liedjes van Nana Mouskouri. En een vage lp met zigeunermuziek. 'Pusta! Pusta!' brulden ze dan altijd.

Mart had zelf een handjevol lp's gekocht. De rode en blauwe lp van de Beatles. En een lp van de Moody Blues, en een van de Haagse bluesband Livin' Blues. En Kors had een dubbel-lp van Bob Dylan, een lp met de best of van The Eagles, een lp van Jimi Hendrix, en een best of lp van Simon and Garfunkel.

Daar deden ze het mee toen Mart zestien was en Kors veertien. Maar toen Dixie kwam veranderde dat allemaal.

Vanaf dat moment luisterden ze op hun zolderkamer naar jazz-lp's en discussieerden ze over welke saxofonist het beste geluid had. Dan lagen ze met z'n drieën op de grond van hun zolderkamer, meestal Kors tussen Mart en Dixie in met z'n hoofd op Dixies schouder. Mart bediende de platenspeler. Ze deden dan oeverloos wedstrijden wie een saxofonist kon herkennen aan zijn geluid. Kors haalde in ieder geval Rollins en Coltrane er zó uit, en hij werd na verloop van tijd steeds beter en herkende steeds meer saxofonisten. Verder zochten ze van al hun helden uit op wat voor saxofoon ze speelden – was bijna altijd een Selmer Mark 6 –, op wat voor mondstuk ze speelden –, was bijna altijd een metalen Otto Link –, maar de maat van het mondstuk was altijd een punt van discussie, en op wat voor soort riet ze speelden, daar hadden ze geen idee van.

Ze luisterden gebiologeerd naar de takkenherrie op de lp's die Dixie dan voorzichtig op hun platenspeler legde, ze bestudeerden de foto's op de voorkant van de hoezen, en daarna lazen ze de tekst op de achterkant en becommentarieerden die met wat ze zélf vonden.

'Ik vind dat gedoe van Coltrane met het afwijzen van vantevooren uitgeschreven akkoordwisselingen wel een beetje twijfelachtig', mompelde Kors dan. 'Ik hou best van geïmproviseerde muziek, maar om het zelf te spelen... Nou ja, dan vind ik een beetje zekerheid en goeie afspraken wel fijn. Anders gaat iedereen maar dwars door elkaar heen spelen. Vind ik niet fijn als ik zelf aan het soleren ben...'

'Jezus Kors', begon Mart dan gegarandeerd, 'wat ben je een voor-geprogrammeerde angsthaas. Knallen en maar zien waar het schip strandt... Veel leuker man.'

Waar ze het alledrie wél over eens waren was het absoluut knettergave geluid van Albert Ayler.

'Oooh man... Wát een sound... Dat gehonk en die *squawks*! Echt man, he-le-maal geweldig,' riep Mart dan in extase door de lp heen. 'En dat-ie dan zo'n ongelofelijk stom Amerikaans deuntje durft te spelen, een soort volksdansje. Wow! Wij moeten dat ook gaan doen hé... Jordaanliedjes spelen op een saxofoon. Moet je eens horen wat een gaaf effect dat geeft. Drie saxofoons die *Oh mooie Westertoren* spelen.'

Op een gegeven moment had Dixie een lp mee van Sun Ra, met van die compleet gestoorde *space-is-the-place* herrie. Op de hoes stond beschreven hoe de muzikanten van Sun Ra in een collectief leefden in één huis. Mart ging uit zijn dak en bedacht ter plekke dat zij ook in zo'n muzikantencommune moesten gaan leven.

'Geen gelul jongens... een commune, met alle muzikanten in één huis, en de hele dag alleen maar muziek maken... En wijven neuken, want neem van mij aan, alle lekkere wijven vinden jazzmuzikanten helemaal het einde. Vooral free jazz mannen dan hé... Gaan eindeloos door met variaties op hetzelfde thema en komen pas na hééél lang improviseren knetterhard klaar.' Brullend van het lachen om z'n eigen grap sloeg hij zich op z'n knieën. Kors en Dixie vermoedden dat hij amper een meisje bloot had gezien, laat staan geneukt.

Dixie had wel even overwogen zijn kamer boven de jongerensociëteit in te zetten als basis voor zo'n muzikantencommune. Maar terwijl hij het bedacht had-ie al besloten dat dat hem niet zou worden. *Die hou ik voor mezelf, voor mijn andere leven, mijn leven als beginnend drugs-dealer in de marge van de Purmerendse dope-scene.*

Leek hem verstandiger, vooral omdat dat zijn onuitputtelijke bron van een voortdurende stroom van cash was. Kon-ie goed gebruiken om al die leuke ideeën te supporten. En het belangrijkste was, hij wilde zijn vriendschap met Mart en Kors niet op de tocht zetten. Die was hem goud waard. *Ik heb geen commune nodig jongens. Ik heb jullie al. Dat pakken ze me echt niet zomaar af, ik hou van jullie, jongens. Echt. Ik hou van jullie.*

Al snel kochten Mart en Kors ook allebei een saxofoon. Mart had een tenor gekocht, een zevende hands Yamaha, die zo vals als een aap bleek te zijn. En Kors had de slechtste van hen drieën; een Selmer Bundy alt, hij dacht dat een topper was vanwege de naam Selmer, maar de Bundy bleek een soort derderangs-merk te zijn, dat meelifte op het succes van Selmer in de saxwereld, en die van hem speelde zo beroerd, dat-ie later, toen hij een echte, professionele sax kocht bijna niet kon geloven dat hij dáárop jarenlang zijn tijd had zitten verdienen.

Dixie leerde hen de beginselen van het saxofoonspelen en de grepen. Mart had bij een muziekwinkel een grepentabel geritseld, en daarmee probeerden ze zo goed en zo kwaad als het ging het instrument te doorgronden. Dat viel overigens niet mee. De eerste twee, drie jaar begrepen ze alle drie geen snars van hoe dat nou zat met stemmingen van de verschillende saxofoons, en hoe je bladmuziek dan moest transponeren. Ze wisten dat een piano in C stond, en een tenorsaxofoon in Bes, en een alt in Es. Maar wat dat nou precies betekende, en hoe je dat moest vertalen naar bladmuziek was een raadsel voor hen. Maar na verloop van tijd leerden ze toch goed bladmuziek lezen; ze hadden met z'n drieën lessen genomen bij een leraar van de muziekschool die het hen perfect uitlegde, en hen enthousiast maakte voor samenspelen van het blad en improviseren op akkoordenschema's.

Maar oké, ze waren bezig een naam te verzinnen, en ze kwamen er niet uit. En de klok tikte. Ze moesten een naam doorgeven, want het festival was al over drie weken. Er moesten affiches gemaakt worden, en de krant wilde een interview met alle deelnemende popbandjes. Ze zaten met z'n viereen aan de bar van de roeivereniging te brainstormen. Nou ja, brainstormen, ze konden niks bedenken. Dixie nam een slok uit een pijpje bier.

'Godverdomme lul, moet die naam van jou er nou echt in?'

Ze waren duidelijk niet blij.

'Oké eikels... het mag best wel zonder mijn naam als jullie dat

perse willen,' mompelde Mart terwijl hij zijn pijpje bier op zijn kop hield om aan Melanie die achter de bar stond aan te geven dat-ie een nieuwe wilde. Er dreef een combinatie van oud zweet, verschraald bier en Melanies licht naar bloemen ruikende parfum over de jongens heen. Dixie stond op om naar de wc te gaan. Aan de bar was de sfeer gelaten. Je hoorde behalve een diepe brom van een ijskast die net aansloeg niets. Ze kwamen er niet uit, dat was duidelijk. Maar na een paar minuten kwam Dixie breed grijnzend binnen.

'De Dildo's. Zo heten we Mart. Zonder Mart ervoor,' had Dixie gezegd terwijl hij een biertje uit de ijskast van de bar van roeivereniging pakte. 'Ik stond te pissen... ik keek omhoog en ik wist het... Dat onthoudt iedereen. Da's goed voor een band.'

Mart ging morrend akkoord. En vanaf dat moment waren ze De Dildo's.

En die naam was vanaf dag één een succes. *Piep-Knor! De Dildo's beloven wat.* De kop boven het artikel in de zaterdageditie van de Nieuwe Noordhollandsche Courant ronkte erop los. 's Avonds na de repetitie was een journalist van de krant langsgesproken tijdens de nazit aan de bar van de roeivereniging.

'De sterinterviewer van de krant komt langs jongens!' had Mart trots gezegd toen de repetitie begon.

'Schrijven jullie alle nummers zelf?' had die gevraagd. 'En zijn er dan weleens liedjes die je geschreven hebt die het niet halen? Omdat de band ze niet goed genoeg vindt of zo?'

'Nou ja, meestal hebben ze er weinig over te vertellen,' schepte Mart op. 'Kijk, ik sta voor lul op dat podium. Zij kunnen lekker wegduiken achter hun bas of hun drumstel, maar ik ben degene die in het midden staat. Iedereen kijkt naar mij, en dan gaan al die liedjes nog eens over mijzelf. En in het Nederlands. Als ik iets goed vind dan doen we dat.'

'Of niet natuurlijk,' bralde Dixie. 'Pasgeleden had ie echt zo'n zeiknummer. Echt, dat kon helemaal niet. Gaan we niet spelen, hé.'

Ze wisten allemaal wat hij bedoelde. Mart had een liefdesliedje geschreven, *Soms als ik eens niet slapen kan, dan denk ik heel ver weg aan jou.* Kors en Melanie vonden het een geweldig nummer. En toen